

MILÝ ERROLE!

Lubomír Dorůžka

Milý Errole,

můžu to tak říct, i když nevím, jestli je to to správné oslovení. My jsme si vlastně nikdy nijak neříkali – snad proto, že jsme si ani tolik říkat nemuseli. Stačilo nám, co o sobě víme, a slovní potvrzování této skutečnosti nám bylo oběma proti mysli. Teď jsem však byl dohnán k tomu, abych k Tobě promluvil na veřejnosti, a tak se z toho musím nějak vylhat. Takže to zkusím přehodit na někoho jiného – třeba na všechny ty naše vrstevníky i jejich následovníky, kteří se na mě od té doby, co tu nejsi, obracejí, abych Ti vyřídil jejich vzkazy a poděkování.

Před čtyřiapadesáti lety, osm let předtím, než vyšli *Zbabělci*, jsi mi ze svého profesorského vyhnanství v Hořicích napsal, že by ses chtěl stát Fitzgeraldem naší generace. Srovnání jsou obtížná, ale mám dojem, že naše generace u nás doma prožila více otřásajících proměn, než ta Fitzgeraldova v Americe. Válku a nacistickou okupaci, krátký nylonový věk, komunistické babylonské zajetí s osobitou atmosférou čepičkovské vojny, kolotoč Pražského jara, vpád soudružských armád a v Tvém případě i odchod do emigrace a nutnost vyrovnat se se zcela novými podmínkami. Tohle všechno jsi zachytil tak, že by Tě Fitzgerald, kronikář generace jiných osudů a prostředí, přijal za vlastního bratra, vystaveného jiným a snad i tvrdším zvrátům. Za to Ti k Tvému překvapení děkovali i kluci z docela jiného prostředí a zázemí, třeba i autentičtí příslušníci hrdé dělnické třídy, Tvoji spolusloužící z tankového praporu v Milovicích. Vzkazy od Tvých čtenářů, které docházely po Tvém odchodu ke mně, překypovaly díky, jak jsi za ně dokázal vyjádřit jejich zážitky.

Nejsou to ovšem jen vzkazy od nich. Ty jsi jejich osudy ztvárnil tak, že se s nimi mohli ztotožnit i čtenáři z jiného prostředí i z jiných generací. Pro jazzového barytonsaxofonistu světového jména Gerryho Mulligana znamenali Tvoji *Zbabělci* překvapující objev, že někde v zemi, kterou ani nedokázal přesně umístit, žili kluci, kteří o životě, o holkách a o muzice smýšleli, cítili a mluvili přesně tak, jako v mládí on. Anglického jazzrockového kytaristu a saxofonistu Anthonyho Thithelswaita podnítila četba Tvých povídek k tomu, aby se osobně vydal do Náchoda a setkal se s Marií Dreslerovou, jejíž fotografií ozdobil své CD. Kanadská rocková skupina Hugh March Band zakomponovala do své nahrávky Tvou verzi nacistických zákazů synkop a jazzových zvuků. Povídkou o exkomunikaci potápky Bulla Máchy se inspirovali i představitelé u nás dnes stále ještě

provokujícího proudu, jako jsou Tři sestry. Včera jsme na konferenci slyšeli příspěvek pana Kristensona ze Švédska. Narodil se 11 let po tom, co válka skončila, a viděl ji jen ve vyhroceném černobílém kontrastu, ale Tvoje práce mu ji najednou oživila v bohatě mnohabarevné paletě.

A úplně nejnovější perličku. Michal Pavlata, účinkující v dvouhodinovém pořadu z Tvých textů, který zítra poběží na Vltavě, slyšel před několika dny v metru rozhovor dvou snad ještě ani ne teenagerů o tom, že na svou osmdesátku přijedeš domů. „A kde se to bude slavit?“ zněla otázka. A odpověď prý mu vzala dech: „Asi v těch jeho Zbabělovicích.“ Takže to, co jsi napsal, žije, působí a oslovuje i ty, pro které by Tvé zážitky měly vlastně být dobou i prostředím nesdělitelné. K tomu Ti za ně můžu nejen gratulovat, ale taky popřát, abys to sám mohl ještě dlouho sledovat. Za sebe Ti to snad opravdu říkat nemusím.